Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
ANDREA BIONDI
esitatud 6. veebruaril 2025 [1]

Kohtuasi C-17/24

CeramTec GmbH
versus
Coorstek Bioceramics LLC

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Cour de cassation (Prantsusmaa))

Eelotsusetaotlus – Euroopa Liidu kaubamärk – Taotleja pahausksus – Absoluutsed registreerimisest keeldumise põhjused – Tähis, mille moodustab üksnes kauba funktsionaalne kuju – Tehnilise lahenduse ja registreeritud kaubamärkide vahelise seose puudumine

I. Sissejuhatus

1. Käesoleva kohtuasja esemeks olevas eelotsusetaotluses küsib Cour de cassation (Prantsusmaa kassatsioonikohus) Euroopa Kohtult, kas määruse (EÜ) nr 207/2009 [2] artikli 52 lõike 1 punktides a ja b ette nähtud ning vastavalt ühel selle määruse artikli 7 lõikes 1 loetletud absoluutse keeldumispõhjuse olemasolul ning taotleja pahausksusel põhineva ühenduse kaubamärgi (nüüd ELi kaubamärk) absoluutsete kehtetuks tunnistamise põhjuse kohaldamisala vahel võib olla kattuvusi.

2. Täpsemalt küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas tahe säilitada aegunud patendist tulenenud õigused tehnilisele lahendusele on piisav, et tõendada taotleja pahausksust kaubamärgitaotluse esitamise kuupäeval, kui pärast seda kuupäeva ilmneb, et tähis, mille registreerimist taotleti, ei sisalda tehnilist lahendust ja et vaidlusalust kaubamärki ei saa seega kehtetuks tunnistada määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punkti a alusel koostoimes selle määruse artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktis ii ette nähtud absoluutse keeldumispõhjusega, mille kohaselt ei saa registreerida tähiseid, mis annavad kaubamärgi omanikule selliste lahenduste suhtes monopoli.

3. Selleks esitab ta Euroopa Kohtule kolm küsimust, millest esimene puudutab määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktides a ja b ette nähtud absoluutsete kehtetuks tunnistamise põhjuste vahelist suhet ning teine ja kolmas selle määruse artikli 52 lõike 1 punkti b tõlgendamist.

[1] Algkeel: prantsuse.

[2] Nõukogu 26. veebruari 2009. aasta määrus ühenduse kaubamärgi kohta (ELT 2009, L 78, lk 1).

4. Eelotsusetaotlus on esitatud kohtuasjas, milles käsitletakse CeramTec GmbH (edaspidi „CeramTec“) poolt Coorstek Bioceramics LLC (edaspidi „Coorstek“) vastu esitatud kaubamärgiõiguste rikkumise hagi ning milles Coorstek on esitanud vastuhagi kolme CeramTecile kuuluva ELi kaubamärgi (edaspidi „vaidlusalused kaubamärgid“) kehtetuks tunnistamise nõudes.

II. Õiguslik raamistik

5. Määrust nr 207/2009 muudeti määrusega (EL) 2015/2424,[3] mis jõustus 23. märtsil 2016, ning see tunnistati kehtetuks ja asendati alates 1. oktoobrist 2017 määrusega (EL) 2017/1001.[4] Käesoleval juhul on kõigi põhikohtuasja asjaolude suhtes *ratione temporis* kohaldatav määruse nr 207/2009 algredaktsioon.[5]

6. Määruse nr 207/2009 artiklis 7 lõike 1 punkti e alapunktis ii oli põhikohtuasja asjaoludele kohaldatavas redaktsioonis ette nähtud, et ei registreerita tähiseid, „mis koosnevad ainult […] kauba kujust, mis on vajalik tehnilise tulemuse saavutamiseks“.

7. Määruse nr 207/2009 artikli 52 lõige 1 oli sõnastatud järgmiselt:

„[ELi] kaubamärk tunnistatakse kehtetuks Siseturu Ühtlustamise Ametile (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused)] esitatud taotluse või rikkumise suhtes algatatud menetluses esitatud vastuhagi põhjal, kui

a) [ELi] kaubamärk on registreeritud artikli 7 sätete vastaselt;

b) taotluse esitaja tegutses kaubamärgi taotluse esitamisel pahauskselt.“

III. Põhikohtuasi ja menetlus Euroopa Kohtus

8. CeramTec on Saksamaal asuv äriühing, kes on spetsialiseerunud selliste tehniliste keraamiliste komponentide väljatöötamisele, tootmisele ja turustamisele, mis on mõeldud eelkõige puusa- või põlveimplantaatide valmistamiseks ja mida ta müüb proteeside tootjatele, kes koostavad neid kasutades täielikud puusaproteesid, mida seejärel müüakse lõppkasutajatele, nagu haiglad või ortopeediakirurgid.

9. Coorstek on Ameerika Ühendriikides asuv äriühing, kes tegeleb meditsiiniliste kõrgtehnoloogiliste keraamiliste komponentide tootmisega eelkõige puusaliigese ja selgroo proteeside ning hambaproteeside jaoks.

10. CeramTecile kuulus Euroopa patent nr EP 0 542 815, milles märgitud riik oli Prantsusmaa ja mis puudutas keraamilist komposiitmaterjali ning mille kehtivusaeg lõppes 5. augustil 2011.

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2015. aasta määrus, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 207/2009 ühenduse kaubamärgi kohta ja komisjoni määrust (EÜ) nr 2868/95 (millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta) ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 2869/95 siseturu harmoneerimisametile makstavate lõivude kohta (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) (ELT 2015, L 341, lk 21).

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus Euroopa Liidu kaubamärgi kohta (ELT 2017, L 154, lk 1).

[5] Eelotsusetaotlusest nähtub, et nii väidetavate rikkumiste kui ka vaidlusaluste kaubamärkide registreerimistaotluste esitamise kuupäev, mis on ainsad asjakohased kuupäevad kehtetuks tunnistamise vastuhagi suhtes kohaldatava materiaalõiguse kindlaksmääramiseks (vt selle kohta 29. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Sky jt (C-371/18, EU:C:2020:45, edaspidi „kohtuotsus Sky“, punkt 49), oli enne 23. märtsi 2016.

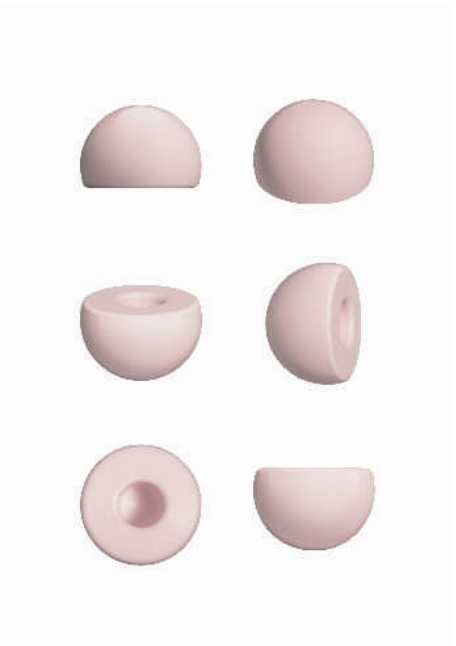
11. CeramTec esitas 23. augustil 2011 kolme ELi kaubamärgi (edaspidi „vaidlusalused kaubamärgid“) taotlused:

– kaubamärk, mis seisneb roosas värvitoonis Pantone 677 C, 2010. aasta versioon, mis registreeriti 26. märtsil 2013. aastal numbri nr 10 214 195 all 21. juuli 2011. aasta Saksa kaubamärgi prioriteedi alusel, ja

– alljärgnevalt esitatud ELi kujutismärk (roosas värvitoonis 677), mis registreeriti 12. aprillil 2013. aastal numbri nr 10 214 112 all 25. juuli 2011. aasta Saksa kaubamärgi prioriteedi alusel:

– alljärgnevalt esitatud ELi ruumiline kaubamärk (roosas värvitoonis 677), mis registreeriti 20. juunil 2013. aastal numbri nr 10 214 179 all 26. juuli 2011. aasta Saksa kaubamärgi prioriteedi alusel:

12. CeramTec esitas 13. detsembril 2013. aastal Coorsteki vastu hagi kaubamärgiõiguste rikkumise ja parasiitliku konkurentsi lõpetamise nõudes. Coorstek esitas vastuhagi vaidlusaluste kaubamärkide kehtetuks tunnistamise nõudes.

13. Cour d'appel de Paris (Pariisi apellatsioonikohus, Prantsusmaa) tunnistas 25. juuni 2021. aasta otsusega vaidlusalused kaubamärgid pahauskse esitamise tõttu kehtetuks (edaspidi „Pariisi apellatsioonikohtu otsus").

14. Nimetatud kohus märkis, et vaidlusaluste kaubamärkide registreerimistaotluste esitamise kuupäeval oli CeramTec veendunud kroomoksiidi tehnilises mõjus meditsiiniliste proteeside koostisse kuuluvate keraamiliste kuulikeste tugevuse ja vastupidavuse tagamisele ning et ta soovis kaitsta kuulikeste roosat värvitooni, mis tuleneb kroomoksiidi esinemisest keraamikas. Ta järeldas sellest, et nimetatud äriühingu soov oli pikendada oma monopoli asjaomase tehnilise lahenduse suhtes, mis oli varem kaitstud äsja kehtivustähtaja ületanud patendiga, ning takistada konkurentide sisenemist turule, kus tal oli tänu sellele patendile valitsev seisund. Seega soovis CeramTec saada ainuõiguse muudel eesmärkidel kui need, mis on seotud kaubamärgi ülesandega.

15. CeramTec esitas selle Cour d'appel de Paris' (Pariisi apellatsioonikohus, Prantsusmaa) otsuse peale kassatsioonkaebuse. Ta väidab, et määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punkti b tõlgendus, mis võimaldaks kaubamärgi kehtetuks tunnistada üksnes põhjusel, et taotlejal oli lihtsalt tahe säilitada õigused tehnilisele lahendusele, ilma et oleks tõendatud, et õigus kaubamärgile tegelikult tagab või säilitab sellise tehnilise lahenduse kaitse, tähendab artikli 7 lõike 1 punkti e alapunkti ii kohaldamisalast kõrvale kaldumist ja nende kahe sätte vastavate kohaldamisalade eiramist. Käesoleval juhul avastas CeramTec pärast oma patendi kehtivuse lõppemist ja vaidlusaluste kaubamärkide taotluste esitamist, et kroomoksiidil, mis annab kaubamärgina taotletud roosa värvitooni, ei oma tegelikult mingit tehnilist mõju. Neil asjaoludel ei saanud vaidlusalused kaubamärgid tema arvates kaubamärgiõiguse eesmärgist kõrvale kalduda. Ta väidab, et ainuüksi taotluse esitaja tahe ei oma tähtsust ja et vastupidise lahendusega nõustumine tähendaks, et pahausksuse mõistest tehtaks tagauks kohaldamaks määruse nr 207/2009 artikli 7 lõike 1 punkti e alapunkti ii ja artikli 52 lõike 1 punkti a koostoimel põhinevat kehtetuks tunnistamise põhjust, ilma et selle kohaldamise tingimused oleksid täidetud.

16. Coorstek väidab, et määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktil a koostoimes artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktiga ii ning artikli 52 lõike 1 punktil b on erinevad eesmärgid ning esimest ei saa pidada erisätteks, mis oleks teise suhtes esimuslik. Tegemist on kahe täiesti erineval alusel kaubamärgi kehtetuks tunnistamise olukorraga. Tema arvates kahjustaks tähise registreerimise taotluse esitamine selleks, et reserveerida endale tehniline lahendus, ausat konkurentsi, isegi kui üldkasutatavaks muutunud patendiga hõlmatud tehniline mõju osutub lõpuks ebatõhusaks.

17. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et CeramTeci apellatsioonkaebus tõstatab uue küsimuse määruse nr 207/2009 artikli 7 – millele viitab selle määruse artikli 52 lõike 1 punkt a – ja artikli 52 lõike 1 punkti b vahelise seose kohta. Ta märgib, et CeramTec esitas vaidlusaluste kaubamärkide rikkumise hagi Coorsteki vastu ka Saksamaal, Ameerika Ühendriikides ja Šveitsis ning et Saksamaal alustatud kohtuasjas lähtus Stuttgarti apellatsioonikohus oma 13. märtsi 2023. aasta otsuses teistsugusest lähenemisviisist, võrreldes cour d'appel de Paris' (Pariisi apellatsioonikohus) otsusega.[6] Ta järeldab sellest, et liikmesriikide apellatsioonikohtute tõlgendus on erisugune.

[6] Euroopa Kohtu kantseleisse esitatud riigisisesest toimikust nähtub, et Stuttgarti kohtu 13. märtsi 2023. aasta otsuse eesmärk oli lõpetada CeramTeci poolt Saksamaa kohtutes algatatud rikkumismenetluse peatamine pärast seda, kui 2019. aastal registreeriti uued Euroopa Liidu kaubamärgid, mis vastavad vaidlusalustele kaubamärkidele, ja Coorstek esitas EUIPO-le nende kaubamärkide kehtetuks tunnistamise taotluse.

18. Nendel asjaoludel otsustas Cour de cassation (Prantsusmaa kassatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [määruse nr 207/2009] artikli 52 lõike 1 punktides a ja b ette nähtud kehtetuks tunnistamise põhjused, nimelt vastavalt tähise registreerimine vastuolus selle määruse artikli 7 sätetega ja taotleja pahausksus registreerimistaotluse esitamise ajal, on autonoomsed või isegi teineteist välistavad?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis kas taotluse esitaja pahausksust saab hinnata, arvestades üksnes määruse nr 207/2009 artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktis ii sätestatud absoluutset registreerimisest keeldumise põhjust, ilma et oleks tuvastatud, et kaubamärgina taotletav tähis koosneb ainult kauba kujust, mis on vajalik tehnilise tulemuse saavutamiseks?

3. Kas määruse (EÜ) nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et sellega välistatakse sellise kaubamärgi registreerimistaotluse esitaja pahausksus, kes esitas taotluse tahtega kaitsta tehnilist lahendust, kui pärast taotluse esitamist avastatakse, et puudub seos kõnealuse tehnilise lahenduse ja taotletava kaubamärgi moodustavate tähiste vahel?“

19. Oma seisukohad esitasid põhikohtuasja pooled, Prantsuse valitsus ja Euroopa Komisjon. Need huvitatud isikud kuulati ära 13. novembri 2024. aasta kohtuistungil.

IV. Analüüs

20. Vastavalt Euroopa Kohtu soovile keskendun käesolevas ettepanekus esimesele ja teisele eelotsuse küsimusele.

21. Enne nende läbivaatamist tuletan lühidalt meelde asjakohast kohtupraktikat, mis käsitleb taotleja pahausksust ELi kaubamärgi registreerimisel.

A. Asjasse puutuva kohtupraktika lühiülevaade

22. Määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktis b kasutatud mõiste „pahausksus“ on liidu õiguse autonoomne mõiste.[7] Kuna nimetatud määruses puudub selle mõiste määratlus, tuleb selle tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramisel lähtuda selle tähendusest tavakeeles, võttes arvesse nii mõiste kasutamise konteksti kui ka selle määrusega taotletavaid eesmärke.[8]

23. Kuigi mõiste „pahausksus“ tavakeele tähenduses eeldab ebaausat meeleseisundit või tahet, tuleb seda mõistet tõlgendada teisiti kaubamärgiõiguse kui äritegevuse kontekstis.[9] Euroopa Kohus täpsustas ühtlasi kohtuotsuses Koton, et määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktis b ette nähtud absoluutne kehtetuks tunnistamise põhjus on kohaldatav siis, kui asjakohastest ja ühtelangevatest tõenditest nähtub, et ELi kaubamärgi omanik ei ole esitanud selle kaubamärgi registreerimise taotlust mitte eesmärgiga osaleda ausalt konkurentsis, vaid tahtega kahjustada

[7] Vt selle kohta kohtuotsus Sky, punkt 73.

[8] Vt 12. septembri 2019. aasta kohtuotsus Koton Mağazacilik Tekstil Sanayi ve Ticaret *vs.* EUIPO (C-104/18 P, EU:C:2019:724, edaspidi „kohtuotsus Koton“, punkt 43), vt ka kohtuotsus Sky, punkt 74.

[9] Vt kohtuotsus Koton, punkt 45.

vastuolus ausate tavadega kolmandate isikute huve, või isegi konkreetset kolmandat isikut silmas pidamata saada ainuõigus muudel eesmärkidel kui need, mis on seotud kaubamärgi ülesannetega, muu hulgas kaubamärgi põhiülesandega tähistada päritolu.[10]

24. Taotleja pahausksust määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punkti b tähenduses tuleb kontrollida igakülgselt, võttes arvesse kõiki käsitletaval juhul asjakohaseid tegureid.[11] Kaubamärgitaotleja tahe on subjektiivne element, mille pädevad haldus- ja kohtuasutused peavad siiski objektiivselt kindlaks määrama.[12] Euroopa Kohtu hinnangul saab pahausksuse nõuet objektiivselt hinnata üksnes sel viisil.[13]

25. Selle hinnangu andmisel on asjakohasteks teguriteks eelkõige asjaolu, et hageja teadis või oleks pidanud olema teadlik asjaoludest, mida talle seoses tema vastu esitatud pahausksuse nõudega ette heidetakse.[14] Nagu kohtujurist Sharpston selgitas oma ettepanekus kohtuasjas Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli,[15] saab tahet *a priori* pidada ebaausaks vaid siis, kui asjasse puutuv osapool on teadlik asjaoludest, mille puhul muutub see hinnang asjakohaseks.[16] Ainuüksi sellisest teadmisest või teadmise eeldusest pahausksuse tõendamiseks siiski ei piisa.[17]

26. Euroopa Kohus ja Euroopa Liidu Üldkohus on pidanud asjakohaseks muid asjaolusid, sealhulgas eelkõige kaubamärgitaotlust kujul, nagu see esitati, ja selle ulatust,[18] taotletava kaubamärgi päritolu ja varasemat kasutamist,[19] ning samuti taotletava kaubamärgi olemust,[20] kehtetuks tunnistamise taotleja ja vaidlusaluse kaubamärgi omaniku vahelisi ärisuhteid, registreerimistaotluse esitamise ärilist loogikat ja selle taotluse esitamisega seotud sündmuste ajalist järjestust,[21] samuti tähise tuntuse taset registreerimistaotluse esitamise ajal.[22] Kõik need tegurid on vaid näited teguritest, mida saab arvesse võtta.[23] Üldistatult – nagu märkis kohtujurist Sharpston oma ettepanekus kohtuasjas Lindt – ei saa mõistet „pahausksus“ määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punkti b tähenduses kitsendada teatud piiratud asjaolude kategooriaga.[24]

27. Kokkuvõttes, kuigi Euroopa Kohtu ja Üldkohtu praktika annab selgeid juhiseid selle kohta, kuidas ELi kaubamärgi taotleja pahausksust hinnata, ei ole seda mõistet siiani veel määratletud. See aga kajastab vastava absoluutse kehtetuks tunnistamise põhjuse aluseks olevat üldist huvi

[10] Vt kohtuotsus Koton, punkt 46.

[11] Vt seoses nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määrusega (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta (EÜT 1994, L 11, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 146) 11. juuni 2009. aasta kohtuotsus Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli (C-529/07, EU:C:2009:361, edaspidi „kohtuotsus Lindt“, punkt 37).

[12] Vt kohtuotsus Koton, punkt 47, ja kohtuotsus Lindt, punkt 42. Vt mõiste „pahausksus“ kohta ka komisjoni 28. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 874/2004, millega kehtestatakse tippdomeeni.eu rakendamise ja kasutamise üldeeskirjad ning selle registreerimise põhimõtted (ELT 2004, L 162, lk 40; ELT eriväljaanne 13/34, lk 825), artikli 21 tähenduses 3. juuni 2010. aasta kohtuotsus Internetportal und Marketing (C-569/08, EU:C:2010:311, punkt 45).

[13] Vt kohtuotsus Koton, punkt 47.

[14] Vt selle kohta kohtuotsus Lindt, punkt 39.

[15] C-529/07, EU:C:2009:148, edaspidi „kohtujurist Sharpstoni ettepanek kohtuasjas Lindt“, punkt 60.

[16] Vt kohtujurist Sharpstoni ettepanek kohtuasjas Lindt, punkt 61.

[17] Vt kohtuotsus Lindt, punktid 40 ja 41, ning 27. juuni 2013. aasta kohtuotsus Malaysia Dairy Industries (C-320/12, EU:C:2013:435, punkt 37).

[18] Vt kohtuotsus Koton, punkt 65.

[19] Vt 8. mai 2014. aasta kohtuotsus Simca Europe *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet – PSA Peugeot Citroën (Simca) (T-327/12, EU:T:2014:240, punktid 40 ja 46) ning samuti 21. aprilli 2021. aasta kohtuotsus Hasbro *vs.* EUIPO – Kreativni Dogadaji (MONOPOLY) (T-663/19, EU:T:2021:211, edaspidi „kohtuotsus Hasbro“, punkt 38).

[20] Vt kohtuotsus Lindt, punkt 50.

[21] Vt kohtuotsus Koton, punktid 62–64.

[22] Vt kohtuotsus Lindt, punkt 51.

[23] Vt muu hulgas 6. juuli 2022. aasta kohtuotsus Zdút *vs.* EUIPO – Nehera jt (nehera), (T-250/21, EU:T:2022:430, punkt 28).

[24] Kohtujurist Sharpstoni ettepanek kohtuasjas Lindt, punkt 60.

takistada sellise kaubamärgi registreerimist, mis on kuritarvituslik või vastuolus ausate tööstus- ja kaubandustavadega. See eesmärk seataks kahtluse alla, kui pahausksus oleks ammendavalt määratletud ja seda saaks tõendada üksnes asjaoludega, mis on ammendavalt loetletud.[25]

B. Esimene eelotsuse küsimus

28. Esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul sisuliselt selgitada, kas määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktides a ja b ette nähtud absoluutsed kehtetuks tunnistamise põhjused on „autonoomsed" ja „teineteist välistavad".

29. Käsitlen järjekorras esiteks nende kehtetuse põhjuste autonoomia küsimust ja teiseks küsimust, kas need on teineteist välistavad.

1. Kas määruse nr 207/2009 artikli 52 lõikes 1 ette nähtud absoluutsed kehtetuks tunnistamise põhjused on autonoomsed?

30. Nagu kõik käesolevas menetluses oma seisukohad esitanud huvitatud isikud olen ka mina seisukohal, et määruse nr 207/2009 artikli 52 lõikes 1 ette nähtud absoluutsed kehtetuks tunnistamise põhjused on teineteisest sõltumatud ja autonoomsed selles mõttes, et ühe kohaldamine ei eelda teise kohaldamist või kohaldamata jätmist ega sõltu sellest. Kummalgi neist on oma kohaldamisala ja kumbki on üksi aluseks ELi kaubamärgi kehtetuks tunnistamisele, kui tema kohaldamise tingimused on täidetud.

31. Esiteks on selline sõltumatus hõlpsasti tuletatav määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 sõnastusest ja ülesehitusest. Need kaks absoluutset kehtetuks tunnistamise põhjust on sätestatud eraldiseisvalt, moodustades kaks eraldi punkti loetelus, mille ainsad elemendid nad on. Nad on eraldatud semikooloniga, mis kajastab semantiliselt liidu seadusandja tahet neid kahte olukorda selgelt eristada. Lisaks ei sisalda kõnealune säte oma sissejuhatavas lauses ega alljärgnevas loetelus ühtegi märget selle kohta, et selle elemendid oleksid kumulatiivsed.

32. Seejärel kinnitab määruse nr 207/2009 artikli 52 lõikes 1 loetletud absoluutse kehtetuks tunnistamise klauslite autonoomiat nende konteksti ja nendega taotletavate eesmärkide analüüs.

33. Esiteks, mis puudutab konteksti, siis tuleneb selline autonoomia kõigepealt asjaolust, et erinevalt kehtetuks tunnistamise põhjusest selle sätte punktis b viitab kehtetuks tunnistamise põhjus a määruse artiklis 7 sätestatud absoluutsetele registreerimisest keeldumise põhjustele ning seda tuleb lugeda ja tõlgendada koostoimes selle artikliga. Edasi, nagu on märkinud mitu käesolevas menetluses märkusi esitanud huvitatud isikut, on kõik määruse nr 207/2009 artikli 7 lõikes 1 loetletud registreerimisest keeldumise põhjused üksteisest sõltumatud ja vajavad eraldi hindamist,[26] nii et määruse artikli 52 lõike 1 punktis a viidatakse absoluutsetele kehtetuks tunnistamise põhjustele, mis on üksteisest sõltumatud ja millel on omaette kohaldamisala. *A fortiori* tuleb sellist autonoomiat tunnustada selle sätte punktis b ette nähtud kehtetuks tunnistamise põhjuse suhtes. Lõpuks, kuigi määruse nr 207/2009 artikli 52 lõige 1 tervikuna

[25] Vt viitega asjaoludele, mida Euroopa Kohus võttis arvesse kohtuotsuses Lindt, kohtuotsus Hasbro, punkt 37. Vt ka mõiste „pahausksus" kohta domeeninimede registreerimise valdkonnas 3. juuni 2010. aasta kohtuotsus Internetportal und Marketing (C-569/08, EU:C:2010:311, punkt 37).

[26] Vt määruse nr 40/94 kohta 8. mai 2008. aasta kohtuotsus Eurohypo *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet (C-304/06 P, EU:C:2008:261, punkt 54).

sisaldab ammendavat loetelu ELi kaubamärgi kehtetuks tunnistamise põhjustest,[27] on punktides a ja b ette nähtud sätted erinevad, kuna esimene on suletud ja kohaldatav üksnes selle määruse artikli 7 lõikes 1 ammendavalt loetletud juhtudel, teises viidatakse avatud ja arenevale mõistele „pahausksus“, mida võib kohaldada määramata arvul juhtudel.

34. Teiseks, mis puudutab eesmärke, siis määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktides a ja b ette nähtud absoluutsetel kehtetuks tunnistamise põhjustel – kuigi nad jagavad liidu kaubamärgiõigusega taotletavat ühist eesmärki, milleks on aidata kaasa moonutamata konkurentsi süsteemile liidus[28] – on siiski erinevad ülesanded.

35. Selle sätte punktis a ette nähtud absoluutse kehtetuks tunnistamise põhjuse mõte on tunnistada kehtetuks kaubamärgid, mis on registreeritud hoolimata asjaolust, et need ei vasta kõigile selle määruse artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimustele ja seega on need registreerimiskõlbmatud. Selle kehtetuks tunnistamise põhjuse abil kõrvaldatakse *puudustega kaubamärk* ja kaitstakse üldist huvi, mis on absoluutse keeldumispõhjuse aluseks.

36. Mis puudutab eelkõige määruse nr 207/2009 artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktis ii sätestatud põhjendust, mis on ainus, mis on käesolevas asjas asjakohane,[29] siis on Euroopa Kohus otsustanud, et selle aluseks olev üldine huvi on vältida seda, et kaubamärgiõigusest tulenev kaitse annab selle omanikule monopoli ühe toote tehniliste lahenduste või kasulike omaduste osas.[30] Euroopa Kohus on samuti täpsustanud, et see säte tasakaalustab kahte nõuet, mis mõlemad võivad kaasa aidata õiglase ja ausa konkurentsisüsteemi loomisele, nimelt ühelt poolt vältida patenditud tehnilise lahenduse kaitse jätkumist pärast patendi kehtivusaja lõppemist ja teiselt poolt piirata registreerimiskõlbmatust üksnes taoliste kaubamärkidega, mis tõepoolest takistaksid asjaomase tehnilise lahenduse kasutamist teiste ettevõtjate poolt.[31]

37. Määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktis b ette nähtud absoluutse kehtetuks tunnistamise põhjuse eesmärk on tagada, et ettevõtjad, kes soovivad kasutada ELi kaubamärgisüsteemi, osaleksid konkurentsis ausalt. Seega on selle eesmärk sanktsioneerida *registreerimistaotluses, mitte kaubamärgis kui sellises esinevat olemuslikku viga*.[32]

38. Määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktides a ja b ette nähtud kehtetuks tunnistamise põhjuste autonoomsus ei tähenda tingimata, et need oleksid ühtlasi teineteist välistavad.

[27] Vt kohtuotsus Sky, punktid 57 ja 58.

[28] Vt muu hulgas kohtuotsus Sky, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika.

[29] Tuletan meelde, et määruse 207/2009 artikli 7 lõike 1 punkti e alapunkti ii kohaselt selle algses versioonis, mis kuulub käesoleval juhul kohaldamisele, ei registreerita tähiseid, mis koosnevad üksnes „kaupade kujust, mis on vajalik tehnilise tulemuse saavutamiseks“. Selle absoluutse keeldumispõhjuse ulatust muudeti määrusega 2015/2424, millega viidi sisse praegu määruse 2017/1001 artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktis ii kasutatud sõnastus, mis viitab tähistele, mis koosnevad ainult „kaupade kujust või muust omadusest, mis on vajalik tehnilise tulemuse saavutamiseks“. Eelotsuse küsimustele vastamiseks ei ole siiski vaja analüüsida, kas määruse nr 207/2009 artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktile ii saab tugineda, et takistada toote värvitooni registreerimist, kuna need küsimused põhinevad eeldusel, et selles sättes ette nähtud absoluutne keeldumispõhjus ei ole igal juhul käesoleva põhikohtuasja oludel kohaldatav.

[30] Vt 14. septembri 2010. aasta kohtuotsus Lego Juris *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet (C-48/09 P, EU:C:2010:516, punkt 43).

[31] Vt selle kohta 14. septembri 2010. aasta kohtuotsus Lego Juris *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet (C-48/09 P, EU:C:2010:516, punktid 44–48).

[32] Vt selle kohta kohtujurist Sharpstoni ettepanek kohtuasjas Lindt, punkt 41.

2. Kas määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 absoluutsed kehtetuks tunnistamise sätted on teineteist välistavad?

39. Algatuseks märgin, et määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 sõnastus ei sisalda selle sissejuhatavas lauses ega järgnevas loetelus väljendeid, millest võiks välja lugeda, et selle loetelu kaks osa oleksid teineteist välistavad või vastupidi, et neid võiks kohaldada koos. Seega tuleb analüüsida küsimust, kas need elemendid on omavahel loogilises välistavussuhtes, võttes eelkõige arvesse konteksti ja eesmärke, millesse see säte kuulub.

40. Sellega seoses näib mulle esimesena, et miski määruses nr 207/2009 ei takista ELi kaubamärgi kehtetuks tunnistamist mitme absoluutse kehtetuks tunnistamise põhjuse alusel, mis on ette nähtud selle määruse artikli 52 lõike 1 punktis a või punktides a ja b. Selline võimalus ei ole tõenäoliselt sagedane, kuna kaubamärgi kehtetuks tunnistamiseks piisab sellest, kui ühe kehtetuks tunnistamise põhjuse tingimused on täidetud,[33] ja kuna kehtetuks tunnistamise tagajärjed on samad sõltumata põhjusest, miks kaubamärk kehtetuks tunnistati.[34] Määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktide a ja b kumulatiivset kohaldamist ei saa siiski välistada, võttes eelkõige arvesse, et selle määruse artikli 52 lõike 3 kohaselt ei saa ELi kaubamärki tervikuna kehtetuks tunnistada, kui kehtetuks tunnistamise põhjus on olemas ainult mõne kauba või teenuse puhul, mille jaoks see ELi kaubamärk on registreeritud.[35]

41. Teisena tuleb märkida, et miski määruses nr 207/2009 ei võimalda järeldada, et kui tuvastatakse ühe määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktis a või b nimetatud absoluutsete kehtetuks tunnistamise põhjuse kohaldamatus, siis on see takistuseks ka teise kõnealuse põhjuse kohaldamisele. Käesoleva ettepaneku punktidest 31–38 nähtub, et need kehtetuks tunnistamise põhjused erinevad nii nende kohaldamise tingimuste kui ka eseme ja eesmärgi poolest. Seega ei saa *a priori* välistada, et kui need mõlemad on esitatud kehtetuks tunnistamise vastuhagi põhjendamiseks ning üks neist on läbi vaadatud ja tagasi lükatud, siis teine on siiski kohaldatav. Näiteks asjaolu, et määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 2 kohaselt ei või selle määruse lõike 1 punktil a koostoimes artikli 7 lõike 1 punktidega b, c või d põhinevat kehtetuks tunnistamise nõuet rahuldada põhjusel, et vaidlusalune kaubamärk on vahepeal omandanud eristusvõime, ei ole takistuseks selle kaubamärgi kehtetuks tunnistamisele sama määruse artikli 52 lõike 1 punkti b alusel, millele on samuti tuginetud sellesama nõude põhjendamiseks, kui tõendatakse, et asjaomase kaubamärgi omanik on registreerinud selle pahauskselt.

3. Järeldus seoses esimese eelotsuse küsimusega

42. Eeltoodud kaalutlusi arvestades olen seisukohal, et esimesele eelotsuse küsimusele tuleb vastata, et määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktides a ja b ette nähtud absoluutsed kehtetuks tunnistamise põhjused on autonoomsed, kuid mitte teineteist välistavad.

[33] Vt selle kohta 11. juuli 2013. aasta kohtu otsus SA.PAR. *vs*. Siseturu Ühtlustamise Amet – Salini Costruttori (GRUPPO SALINI) (T-321/10, EU:T:2013:372, punkt 46).

[34] Vt määruse nr 207/2009 artikkel 55.

[35] Tuletan meelde, et sarnaselt määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktis a nimetatud kehtetuks tunnistamise põhjustega, mis on seotud absoluutsete registreerimisest keeldumise põhjustega, võib pahausksus puudutada ainult teatavaid kaupu või teenuseid nendest, mille jaoks vaidlusalune kaubamärk on registreeritud, vt selle kohta kohtuotsus Sky, punktid 79 ja 80 ning resolutsiooni punkt 2).

C. Teine eelotsuse küsimus

43. Teise küsimusega, mis on esitatud juhuks, kui Euroopa Kohus peaks vastama esimesele küsimusele eitavalt, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas taotleja, kes soovib kaitsta tähist, mis koosneb üksnes tehnilise tulemuse saavutamiseks vajalikust kujust, võib kvalifitseerida pahauskseks sõltumata küsimusest, kas asjaomase tähise registreerimine on vastuolus määruse nr 207/2009 artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktis ii ette nähtud absoluutse keeldumispõhjusega.

44. Esimese eelotsuse küsimuse analüüsist nähtub, et taotleja pahausksusel põhineval ELi kaubamärgi absoluutsel kehtetuks tunnistamise põhjusel on oma kohaldamisala ja eesmärk, võrreldes absoluutse kehtetuks tunnistamise põhjustega, mis põhinevad absoluutse registreerimisest keeldumise põhjuse olemasolul.

45. Pahausksuse tuvastamine ei sõltu sellest, kas kaubamärgitaotluse esemeks olev tähis on registreeritav või mitte, vaid selleks tuleb hinnata taotleja tahet, võttes arvesse kõiki asjakohaseid asjaolusid, ja selle vastavust käitumisnormidele, mida tunnustatakse kaubamärgiõiguse ja kaubandustegevuse kontekstis vastuvõetavana.[36]

46. Seega, nagu komisjon oma seisukohtades õigesti märgib, ei saa pahausksust tuletada üksnes objektiivsest asjaolust, et kaubamärgitaotlus esitati sellise tähise kaitsmiseks, mille registreerimine on ühel määruse nr 207/2009 artiklis 7 ette nähtud absoluutsel keeldumispõhjusel välistatud. See läheks vastuollu nii selle määruse artikli 52 lõike 1 punktides a ja b ette nähtud absoluutsete kehtetuks tunnistamise põhjuste autonoomiaga kui ka põhimõttega, et vastupidiste tõendite puudumisel tuleb eeldada heausksust.[37] Seevastu tuvastus, et tähis on registreeritud vastuolus registreerimisest keeldumise absoluutse põhjusega, tähendab, et täidetud on kõik selle põhjuse kohaldamise objektiivsed tingimused, olenemata taotleja tahtest.

47. Absoluutsete kehtetuks tunnistamise põhjuste autonoomia ei välista siiski võimalikke kattuvusi kaubamärgi kehtivuse hindamise konkreetsel juhul.

48. Pahausksete registreerimiste olemuse tõttu võivad neid iseloomustada erinevad faktilised ja õiguslikud asjaolud. See muudab eriti keeruliseks määratleda abstraktselt, mis üht taolist registreerimist iseloomustab, ja nagu juba viidatud, tähendab see, et iga pahausksuse väidet tuleb hinnata kõigi kehtetuks tunnistamise taotluse esitaja poolt esitatud asjakohaste asjaolude põhjal.

49. Sellega seoses ei saa välistada, et mõned selle hindamise raames arvesse võetavad tegurid võivad olla asjakohased ka selle hindamisel, kas kaubamärgi registreerimisel on rikutud üht absoluutset registreerimisest keeldumise põhjust, kuid see ei nõua, et kõik selle põhjuse kohaldamise tingimused oleksid täidetud.

[36] Vt selle kohta 13. novembri 2019. aasta kohtuotsus Outsource Professional Services *vs*. EUIPO (C-528/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:961, punkt 69), mis puudutas kolmanda isiku kasutatava kirjeldava tähise omastamist taotleja poolt.

[37] ELi kaubamärgi kehtivust eeldatakse (vt määruse nr 207/2009 artikli 99 lõige 1). Seega peab kehtetuks tunnistamise taotleja, kes soovib tugineda määruse 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktis b nimetatud põhjusele, tõendama asjaolusid, mis võimaldavad järeldada, et kaubamärgi taotleja tegutses registreerimistaotluse esitamisel pahauskselt. Seejärel peab viimane heausksuse eelduse ümberlükkamise tõttu esitama usutavaid selgitusi selle kaubamärgi registreerimistaotlusega taotletavate eesmärkide ja äriloogika kohta, vt selle kohta kohtuotsus Hasbro, punktid 42 ja 43.

50. Ühtlasi jõudis Euroopa Kohus sarnasele järeldusele kohtuotsuses Koton, kus ta pidi analüüsima võimalikke kattuvusi taotleja pahausksusel põhineva absoluutse kehtetuks tunnistamise põhjuse ja määruse nr 207/2009 artikli 53 lõike 1 punktis a ette nähtud suhtelise kehtetuks tunnistamise põhjuse vahel, milleks on sellise varasema kaubamärgi olemasolu, mida võidakse taotletava tähisega segi ajada.[38]

51. Taolises olukorras nagu põhikohtuasjas, kus kehtetuks tunnistamise vastuhagi raames heidetakse ELi kaubamärgi omanikule sisuliselt ette seda, et ta järgis kaubamärgi registreerimisega strateegiat, mille eesmärk oli takistada tema konkurentidel pakkuda turul taolist tehnilist lahendust sisaldavaid kaupu, mille suhtes tal oli varem monopoolne õigus nüüdseks aegunud patendi alusel, on küsimus, kas sellist registreerimist tuleb pidada pahauskseks, eraldiseisev küsimusest, kas asjaomane kaubamärk koosneb üksnes tehnilise tulemuse saavutamiseks vajalikust kujust ja kuulub seetõttu määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punktis a koostoimes selle määruse artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktiga ii sätestatud absoluutse kehtetuks tunnistamise põhjuse kohaldamisalasse. Esimesel juhul seatakse kahtluse alla taotleja eesmärkide õiguspärasus, teisel juhul aga kaubamärgi kehtivus.

52. Sellest järeldub, et kui ei ole täidetud tingimused määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punkti a kohaldamiseks koostoimes sama määruse artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktiga ii, siis ei ole iseenesest välistatud, et sellekohast kaebust menetlev riigisisene kohus tuvastab, et asjaomane kaubamärk on registreeritud pahauskselt, kui asjakohaste ja ühtelangevate tõenditega tõendatakse, et kaubamärgi omanik ei esitanud selle registreerimise taotlust mitte eesmärgiga osaleda ausalt konkurentsis, vaid ebaausa tahtega.

53. Sellise tahte olemasolu hindamisel võib liikmesriigi kohus, kelle poole pöördutakse, võtta arvesse asjaolusid, mida oleks saanud arvesse võtta, et kontrollida asjaomase kaubamärgi kehtivust määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punkti a alusel koostoimes selle määruse artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktiga ii, nagu näiteks asjaomase kaubamärgi olemus ja asjaolu, et selle kaubamärgi teatavaid omadusi kaitses varem patent, mille kehtivus on vahepeal lõppenud. Sellise võimaluse tunnistamine ei too kaasa taotleja pahausksuse hindamist, „arvestades üksnes määruse nr 207/2009 artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktis ii sätestatud absoluutset registreerimisest keeldumise põhjust“ ega nimetatud sätte ja määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punkti b „koostoimes“ tõlgendamist[39] ega asenda ka „pahausksuse“ mõistele viidates selle põhjuse kohaldamise tingimuste puudumist.

54. Eelnevat arvestades ei saa taolistel asjaoludel, nagu ma just kirjeldasin, pahausksust minu arvates tuletada pelgast sellest, et vaidlusaluse tähise registreerimist taotleti kaitsmaks varem patendiga kaitstud toote väliskuju, kui ilmneb, et see tähis ei kuulu määruse nr 207/2009 artikli 7

[38] Kuigi Euroopa Kohus märkis selles kohtuotsuses, et määruse artikli 52 lõike 1 punktis b sätestatud absoluutne kehtetuks tunnistamise põhjus erineb põhimõtteliselt sama määruse artikli 53 lõike 1 punktis a sätestatud suhtelisest kehtetuks tunnistamise põhjusest, möönis ta siiski, et üks viimati nimetatud sätte kohaldamise tingimustest, nimelt vaidlusaluse kaubamärgiga identse või sarnase tähise kasutamine kolmanda isiku poolt, võib tõepoolest olla pahausksuse hindamisel asjakohane tegur, kuigi see ei tähenda, et tingimata peab olema tõendatud, et kõik need kohaldamise tingimused ja eelkõige segiajamise tõenäosuse olemasoluga seotud tingimused on täidetud (vt kohtuotsus Koton, punktid 49, 53 ja 54, vt ka 13. novembri 2019. aasta kohtuotsus Outsource Professional Services *vs.* EUIPO, C-528/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:961, punkt 61).

[39] Selline koostoimes tõlgendamine on igal juhul välistatud, vt analoogia alusel 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus Société des Produits Nestlé (C-215/14, EU:C:2015:604, punkt 50).

lõike 1 punkti e alapunkti ii kohaldamisalasse.[40] Muud asjakohased asjaolud peavad seega toetama väidet, et taotleja ei tegutsenud mitte eesmärgiga osaleda ausalt konkurentsis, vaid ebaausa tahtega.

55. Möönan, et sellises kontekstis võib eraldusjoon õiguspärase äristrateegia ja pahausksuse vahel osutuda üsna peeneks.

56. Taotleja tegeliku tahte tuvastamiseks peab liikmesriigi kohus, kelle poole on pöördutud, hindama kõiki konkreetset juhtumit iseloomustavaid asjaolusid, sealhulgas eelkõige vaidlusaluse kaubamärgi olemust,[41] kaitstud tähise päritolu ja kasutamist alates selle loomisest, patendi ulatust ja sündmuste ajalist järjestust. Pahausksuse tuvastamise kasuks võivad rääkida võimalikud asjaolud, et taotlejal oli kaubamärgitaotluse esitamise kuupäeval veendumus, et taotletav tähis hõlmab tehnilist lahendust, mis oli varem olnud kaitstud tema patendiga, et samal ajahetkel jagasid tema konkurendid, asjaomaste kaupade kasutajad ja teadusringkonnad seda veendumust ning et taotleja püüdis oma klientides sellist veendumust säilitada, näiteks kohandades oma kaubamärgiga kaitstud tähist tahtlikult tema patendiga kaitstud tehnilise lahendusega, suunates nii kaubamärgi eemale selle ülesannetest eelkõige päritolutähisena. Üldisemalt võib sellise hinnangu andmisel arvesse võtta taotleja mis tahes käitumist, mis võib tõendada tema tahet kasutada taotletavat registreeringut muudel eesmärkidel kui need, mida peetakse silmas liidu kaubamärgiõiguses, ning eelkõige selleks, et võimaldada taotlejal takistada teistel isikutel turule sisenemast, kasutades tehnilist lahendust, mille suhtes tal oli olnud monopol tänu oma patendile.

57. Kui on tõendeid, mis kinnitavad ebaausat tahet ja lükkavad ümber kaubamärgi registreerimistaotluse heauskse esitamise eelduse, peab kaubamärgi omanik tõendama, et kaubamärgi registreerimine on osa õiguspärasest äristrateegiast või et ta tegutses oma õigustatud huvide kaitsmisega seotud põhjustel.[42] Selles kontekstis ei saa pahausksust siiski välistada üksnes põhjusel, et kaubamärgiomaniku poolt registreerimistaotluse esitamise kuupäeval eeldatud tehniline lahendus osutus pärast seda kuupäeva objektiivselt olematuks. Asjaolusid, mis ilmnevad alles pärast seda lõppkuupäeva, mille seisuga pahausksust hinnatakse, saab arvesse võtta ainult siis, kui need viitavad hageja tahtele sellel kuupäeval.[43] Lisaks ei takista ainuüksi asjaolu, et pahauksselt registreeritud kaubamärk täidab kaubamärgi ülesandeid ja eelkõige päritolu tähistamise ülesannet, iseenesest selle kehtetuks tunnistamist, nagu näitab selgelt määruse nr 207/2009 artikli 52 lõikes 2 ette nähtud reegli kohaldamatus pahauksselt registreeritud kaubamärkide suhtes.

[40] EUIPO neljas apellatsioonikoda tegi 6. detsembril 2024. aastal sisuliselt selle kohta otsuse asjas R 12/2024–4, mis on kättesaadav aadressil https://euipo.europa.eu/copla/trademark/data/001620566/download/CLW/APL/2024/FR/20241206_R0012_2024-4.pdf?app=caselaw&casenum=R0012/2024-4&trTypeDoc=Human&sourceLang=en. Olles tuvastanud, et vaidlusalune kaubamärk ei kuulu määruse 2017/1001 artikli 7 lõike 1 punkti e alapunkti ii kohaldamisalasse, järeldas apellatsioonikoda – märkides seejuures, et pahausksuse väide tugineb üheleainsale argumendile, nimelt sellele, et kaubamärki taotleti selleks, et asendada patendikaitse kunstlikult kaubamärgikaitsega –, et see väide tuleb tagasi lükata, kuna põhineb vääral eeldusel.

[41] Mis puudutab kaubamärgi olemust, siis tuleb meelde tuletada, et kohtuotsuses Lindt märkis Euroopa Kohus, et kui asjaomane tähis koosneb tervikliku toote kujust ja esitusviisist, siis võib olukorras, kus konkurentide valikuvabadus on tehniliste või kaubanduslike tegurite tõttu toote kuju ja esitusviisi osas piiratud, taotleja pahausksuse tuvastamine olla lihtsam, mispuhul saab taolise kaubamärgi omanik tegelikult takistada konkurentide poolt mitte üksnes identse või sarnase tähise kasutamist vaid ka võrreldavate toodete turustamist, vt punkt 50.

[42] Vt kohtuotsus Lindt, punktid 47 ja 48, vt ka 13. detsembri 2023. aasta kohtuotsus Good Services *vs.* EUIPO – ITV Studios Global Distribution (EL ROSCO) (T-383/22, ei avaldata, EU:T:2023:801, punkt 29).

[43] Vt selle kohta kohtuotsus Lindt, punktid 35 ja 41. Täpsemalt on see küsimus kolmanda eelotsuse küsimuse ese, mida käesolev ettepanek ei puuduta.

58. Enne kokkuvõtte tegemist soovin lühidalt käsitleda ühte CeramTeci seisukohtades tõstatatud küsimust. See äriühing väidab, et pahausksust iseloomustab kuritarvituslik käitumine ja see nõuab konkurentsi objektiivset kahjustamist, mis on välistatud, kui ühelt poolt ei takista asjaomane kaubamärk selle omaniku konkurentidel teatavat tehnilist lahendust kasutamast ja teiselt poolt täidab see kaubamärk oma ülesannet päritolu tähistajana.

59. Sellega seoses tuletan meelde, et pahausksust iseloomustab kaubamärgiõiguses „tahe" „kahjustada vastuolus ausate tavadega kolmandate isikute huve" või „isegi konkreetset kolmandat isikut silmas pidamata saada ainuõigus muudel eesmärkidel kui need, mis on seotud kaubamärgi ülesannetega".[44] Euroopa Kohus on nii eristanud kahte liiki asjaolusid, mille puhul määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punkti b kohaldamine võib olla põhjendatud, kusjuures teine neist hõlmab olukordi, kus registreerimistaotlusega soovitav ainuõigus ei ole loogiliselt seotud mitte ühegagi kaubamärgi ülesannetest.

60. Kuigi kõnealune kategooria hõlmab kõiki kuritarvituslikke kaubamärgitaotluse esitamise strateegiaid,[45] ei nähtu Euroopa Kohtu ja Üldkohtu praktikast, et see piirduks üksnes tegevusega, mida võib kvalifitseerida „õiguste kuritarvitamiseks".[46] Samuti ei tulene sellest kohtupraktikast, et pahausksuse tuvastamine teise kategooriasse kuuluvatel juhtudel eeldab konkurentsi kahjustamise tõendamist või selle tõendamist, et kaubamärgiomanik võis oma kuritarvitavast tegevusest ebaõiglaselt kasu saada.[47] Igal juhul, kuna taotleja pahausksuse hindamisel on asjakohane registreerimistaotluse esitamise kuupäev,[48] siis tuleb nii konkurentsi kahjustamise objektiivset ohtu kui ka võimalust, et kaubamärgiomanik saab tänu kaubamärgi registreerimisele ebaõiglaselt kasu, vajaduse korral hinnata sellel kuupäeval valitsenud olukorda silmas pidades, mitte hiljem, nagu CeramTec näib väitvat.[49]

61. Esitatud kaalutlusi arvestades olen kokkuvõttes seisukohal, et teisele eelotsuse küsimusele tuleb vastata, et määruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et taotleja pahausksuse hindamisel võib arvesse võtta tegureid, mis võivad ühtlasi tõendada kaubamärgi täielikku kehtetust selle määruse artikli 52 lõike 1 punkti a alusel koostoimes sama määruse artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktiga ii. Ainuüksi asjaolu, et viimati nimetatud sättes ette nähtud absoluutse keeldumispõhjuse kohaldamise tingimused ei ole täielikult täidetud, ei takista nende

[44] Vt eelkõige kohtuotsus Koton, punkt 46.

[45] Vt selles tähenduses 7. juuli 2016. aasta kohtuotsus Copernicus-Trademarks *vs*. EUIPO – Maquet (LUCEO) (T-82/14, EU:T:2016:396, punktid 28–33 ja 48–52, apellatsioonkaebus tagasi lükatud 14. detsembri 2017. aasta kohtumäärusega Verus *vs*. EUIPO (C-101/17 P, ei avaldata, EU:C:2017:979)) ja 13. juuli 2022. aasta kohtuotsus Pejovič *vs*. EUIPO – ETA živilska industrija (TALIS) (T-283/21, ei avaldata, EU:T:2022:438, punktid 30–32) ning samas tähenduses, kuid teises kontekstis 17. jaanuari 2024. aasta kohtuotsus Athlet *vs*. EIPO – Heuver Banden Groothandel (ATHLET) (T-650/22, ei avaldata, EU:T:2024:11, punkt 52) ja 7. septembri 2022. aasta kohtuotsus Segimerus *vs*. EUIPO – Karsten Manufacturing (MONSOON) (T-627/21, ei avaldata, EU:T:2022:530, punkt 37).

[46] Kohtuotsuses Hasbro (punkt 72), millele CeramTec viitab, piirdus Üldkohus tõdemusega, et registreerimistaotluse esitamise strateegia, mida selle kohtuasja hageja rakendas ja mille eesmärk oli hoida kõrvale kasutamise tõendamise eeskirjadest, „meenutab ka õiguse kuritarvitamise olukorda". Kohtujurist Kokott märkis oma ettepanekus kohtuasjas Koton (C-104/18 P, EU:C:2019:287), et „[p]ahausksuse hindamisel võib aga abiks olla kuritarvituslikku tegevust käsitlev kohtupraktika" (vt punkt 31), jättes lahtiseks küsimuse, kas „pahausksus ei sõltu – erinevalt kuritarvitusest – eesmärgi saavutamata jäämisest ja põhjendamatu eelise saamisest, vaid […] hõlmab käitumist, mis kaldub kõrvale üldtunnustatud headest kommetest või ausatest kaubandus- ja äritavadest" (punkt 37). Euroopa Kohus omalt poolt ei käsitlenud seda küsimust kohtuasjas Koton konkreetselt, lisades vaid kohtuotsuse punktis 46 esitatud dihhotoomia.

[47] On tõsi, et kohtuotsuse Hasbro punktis 74, millele CeramTec viitab, tugines Üldkohus EUIPO järeldusele, et apellant sai tegelikult kasu oma korduva taotluse esitamise strateegiast. Siiski nähtub samast punktist 74, milles on märgitud, et see järeldus tehti „vaatamata tõenditele, millest nähtub, et hageja eesmärk oli eelkõige vältida tõendite esitamist vaidlusaluse kaubamärgi kasutamise kohta", et Üldkohus leidis, et vaidlusalusest strateegiast saadud kasu on hilisem element, mis toetab hageja ebaausat tahet registreerimistaotluse esitamise ajal, kuid ei kujuta endast pahausksuse tuvastamiseks vajalikku elementi.

[48] Vt kohtuotsus Lindt, punkt 35.

[49] See nähtub ka 6. juuli 2022. aasta kohtuotsusest Zdút *vs* EUIPO – Nehera (T-250/21, EU:T:2022:430), millele CeramTec oma seisukohtades viitab. Kohtuasjas, milles see kohtuotsus tehti, lükkas Üldkohus tagasi väite pahausksuse kohta, mis põhines hageja tahtel varasema kaubamärgi mainet ära kasutada, st sellest mainest ebaõiglaselt kasu saada, olles muu hulgas tuvastanud, et sellel kaubamärgil ei olnud kaubamärgi registreerimistaotluse esitamise ajal enam mainet (punktid 45–53, 66, 69 ja 70).

tegurite arvessevõtmist ega kõnealuse kaubamärgi kehtetuks tunnistamist taotleja pahausksuse tõttu, kui kaubamärgitaotluse esitamise ajal esinenud ja konkreetse asjaga seotud asjakohastest asjaoludest nähtub, et kaubamärgi registreerimise taotlus ei ole esitatud eesmärgil osaleda ausalt konkurentsis, vaid ebaausa tahtega.

V. Ettepanek

62. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Cour de cassationi (Prantsusmaa kassatsioonikohus) esimesele ja teisele eelotsuse küsimusele järgmiselt:

1. Nõukogu 26. veebruari 2009. aasta määruse nr 207/2009 [ELi] kaubamärgi kohta artikli 52 lõiget 1

   tuleb tõlgendada nii, et:

   selle sätte punktides a ja b ette nähtud absoluutsed ELi kaubamärgi kehtetuks tunnistamise põhjused, milleks on vastavalt kaubamärgi registreerimine vastuolus selle määruse artikliga 7 ja taotleja pahausksus kaubamärgitaotluse esitamise ajal, on autonoomsed, kuid mitte teineteist välistavad.

2. Taotleja pahausksuse hindamisel võib arvesse võtta tegureid, mis võivad ühtlasi tõendada kaubamärgi täielikku kehtetust selle määruse artikli 52 lõike 1 punkti a alusel koostoimes sama määruse artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktiga ii. Ainuüksi asjaolu, et viimati nimetatud sättes ette nähtud absoluutse keeldumispõhjuse kohaldamise tingimused ei ole täielikult täidetud, ei takista nende tegurite arvessevõtmist ega kõnealuse kaubamärgi kehtetuks tunnistamist taotleja pahausksuse tõttu, kui kaubamärgitaotluse esitamise ajal esinenud ja konkreetse asjaga seotud asjakohastest asjaoludest nähtub, et kaubamärgi registreerimise taotlus ei ole esitatud eesmärgil osaleda ausalt konkurentsis, vaid ebaausa tahtega.